

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра міжнародних економічних відносин та управління проектами

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації,
проф. Гаврилюк С. В. _____

Протокол № 2 від 18.10 2017 р.

ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни
ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ
підготовки бакалавра

напряму 6.030203 «Міжнародні економічні відносини»

Програма навчальної дисципліни «Економіко-математичне моделювання» підготовки бакалавра, галузі знань 0302 «Міжнародні відносини», напряму 6.030203 «Міжнародні економічні відносини».

Розробник: Тоцька О. Л. – доцент кафедри менеджменту, к. е. н., доцент

Рецензент: Науменко Н. С. – доцент кафедри міжнародних економічних відносин та управління проектами, к. е. н., доцент

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин та управління проектами

протокол № 2 від 07.09.2017 р.

Завідувач кафедри: _____ (Павліха Н. В.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету міжнародних відносин

протокол № 2 від 06.10.2017 р.

Голова науково-методичної комісії факультету: _____ (Романюк Н. І.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	0302 «Міжнародні відносини» 6.030203 «Міжнародні економічні відносини» Бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів: 60/2		Рік навчання: 3
ІНДЗ: немає		Семестр: 5-ий
		Лекції: 12 год.
		Практичні: 16 год.
		Самостійна робота: 28 год.
		Консультації: 4 год.
	Форма контролю: залік	

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ:

Студенти знайомляться із загальною характеристикою економіко-математичних методів і моделей; кількісною інформацією, систематизацією й обробкою даних; методами одномірного аналізу; методами та моделями прогнозування часових рядів економічних систем; методами та моделями планування; теорією ігор і прийняття рішень.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

До кінця навчання студенти будуть компетентними у таких питаннях:

- засвоєння нових знань про економіко-математичні методи та моделі;
- засвоєння нових знань про кількісну інформацію, систематизацію й обробку даних;
- засвоєння нових знань про методи одномірного аналізу;
- засвоєння нових знань про методи та моделі прогнозування часових рядів економічних систем;
- засвоєння нових знань про методи та моделі планування;
- засвоєння нових знань про теорія ігор і прийняття рішень;
- здатність будувати економіко-математичні моделі;
- здатність застосовувати економіко-математичні методи;
- навички використання програмного засобу (Microsoft Excel);
- здатність працювати автономно;
- здатність організувати роботу відповідно до вимог безпеки життєдіяльності й охорони праці.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи економіко-математичного моделювання

Тема 1. Загальна характеристика економіко-математичних методів і моделей

Поняття економіко-математичної моделі. Сутність, мета й задачі моделювання. Класифікація економіко-математичних моделей. Методика та технологічні етапи побудови економіко-математичних моделей. Системний підхід у моделюванні.

Тема 2. Кількісна інформація, систематизація й обробка даних

Вибірка статистичних даних. Групування статистичних даних. Середня величина явища, показники розмаїтості, індекси.

Тема 3. Методи одномірного аналізу

Кореляційний аналіз. Регресійний аналіз.

Змістовий модуль 2. Методи та моделі прогнозування й планування, теорія ігор

Тема 4. Методи та моделі прогнозування часових рядів економічних систем

Сутність і загальна характеристика економічного прогнозування. Екстраполяція

тенденції (прогнозування на основі трендових моделей). Адаптивні моделі прогнозування. Метод експоненціального згладжування. Експертні методи прогнозування.

Тема 5. Методи та моделі планування

Планування та прогнозування. Види та цілі планування. Загальний огляд методів планування. Моделі сіткового планування й управління. Багатовимірне ранжування. Рейтингове оцінювання у фінансах.

Тема 6. Теорія ігор і прийняття рішень

Предмет і задачі теорії ігор. Основні поняття теорії ігор. Класифікація ігор. Платіжна матриця (матриця гри). Матриця ризиків. Прийняття рішень в умовах повної невизначеності.

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Основи економіко-математичного моделювання					
Тема 1. Загальна характеристика економіко-математичних методів і моделей	10	2	2	5	1
Тема 2. Методи та моделі кореляційно-регресійного аналізу	10	2	2	5	1
Тема 3. Методи одномірного аналізу	10	2	4	4	
Разом за змістовим модулем 1	30	6	8	14	2
Змістовий модуль 2. Методи та моделі прогнозування й планування, теорія ігор					
Тема 4. Методи та моделі прогнозування часових рядів економічних систем	10	2	2	5	1
Тема 5. Методи та моделі планування	10	2	2	5	1
Тема 6. Теорія ігор і прийняття рішень	10	2	4	4	
Разом за змістовим модулем 2	30	6	8	14	2
Всього годин:	60	12	16	28	4

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Самостійна робота передбачає:

1) підготовку реферату на одну із поданих нижче тем:

- методи багатомірного аналізу;
- факторний аналіз;
- кластерний аналіз;
- матричне моделювання;
- лінійне програмування;

2) розробку тестових питань по лекційному матеріалу;

3) розробку кросвордів по лекційному матеріалу.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Залік виставляється за умови, якщо студент виконав усі види навчальної роботи, які визначені програмою навчальної дисципліни, та отримав не менше 60 балів.

Таблиця 3

Поточний контроль (мах = 40 балів)						Модульний контроль (мах = 60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1				Модуль 2				
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			МКР 1	МКР 2	
Т 1	Т 2	Т 3		Т 4	Т 5	Т 6		100
5	5	5	5	5	5	5	5	
						30	30	

Шкала оцінювання

Таблиця 4

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 – 81	
67 – 74	
60 – 66	
1 – 59	Незараховано (з можливістю повторного складання)

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. *Бережна Л. В.* Економіко-математичні методи та моделі у фінансах : [навч. посіб.] / Л. В. Бережна, О. І. Снитюк. – К. : Кондор, 2009. – 301 с.
2. *Булига К. Б.* Комп'ютерний практикум із застосуванням математичних методів в економіці : [навч. посіб.] / К. Б. Булига, В. М. Михайленко. – К. : Європ. ун-т фінансів, інформац. систем, менеджменту і бізнесу, 2000. – 66 с.
3. *Голіков А. П.* Економіко-математичне моделювання світогосподарських процесів : [навч. посіб.] / А. П. Голіков. – 2-е вид. – Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2006. – 144 с.
4. *Гуран І. Й.* Математика для економістів-міжнародників : [підручник] / І. Й. Гуран, О. В. Гутік. – К. : Знання, 2008. – 388 с.
5. *Жуков С. А.* Математичні методи та моделі в економіці : [навч. посіб.] / С. А. Жуков, В. С. Остапчук, О. І. Сторубльов. – К. : ВПЦ «Київ. ун-т», 2002. – 231 с.
6. *Корольов О. А.* Практикум з економетрії : завдання з практичними рекомендаціями, алгоритми та прикладом їх наскрізного виконання. Ч. 1. Регресійний аналіз : [навч. посіб.] / О. А. Корольов, В. В. Рязенцева. – К. : Вид-во Європ. ун-ту, 2002. – 250 с.
7. *Кузьмичов А. І.* Економетрія. Моделювання засобами MS Excel : [навч. посіб.] / А. І. Кузьмичов, М. Г. Медведєв. – К. : Ліра-К, 2011. – 214 с.
8. *Кулинич О. І.* Економетрія : [навч. посіб.] / О. І. Кулинич. – Хмельницький : Поділля, 2003. – 215 с.
9. *Лугінін О. Є.* Економетрія : [навч. посіб.] / О. Є. Лугінін, С. В. Білоусова, О. М. Білоусов. – К. : Центр навч. Л-ри, 2005. – 252 с.
10. *Лук'яненко І. Г.* Економетрика : [підручник] / І. Г. Лук'яненко, Л. І. Краснікова. – К. : Товариство «Знання», КОО, 1998. – 494 с.
11. *Машина Н. І.* Математичні методи в економіці : [навч. посіб.] / Н. І. Машина. – К. : Центр навч. л-ри, 2003. – 148 с.
12. *Ржевський С. В.* Вступ до економетрії : [навч. посіб. для студ екон. спец.] / С. В. Ржевський. – К. : Вид-во Європ. ун-ту, 2001. – 93 с.